

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. V. An, & qualiter consuetudo sit interpres legis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

c. V.

An, & qualiter consuetudo sit interpretis legis?

1748. **C**ommunis Doctorum sententia est, consuetudinem habere vim interpretandi legem, uti constat ex c. *cum dilectus*, 8. h. t. ubi dicitur, per consuetudinem induci posse, quod una Ecclesia, de gremio alterius, teneatur sibi Prælatum eligere; *cum consuetudo sit optima legum interpretis*, id, quod etiam habetur in L. *minimè*, & in L. *de interpretatione, de elect.* Et quoniam consuetudo rationalis, & legitime præscripta pro lege suscipitur, quæ vim suam habeat non à virtute introducentium, sed legali consensu Principis, talis consuetudo habebit vim authenticæ interpretationis, de qua dictum est à n. 912. Ubi verò non est legitime præscripta, esto sit rationalis, habebit quidem vim interpretationis, sed merè doctrinalis, & probabilis; cum consensus communis fundet prudens iudicium de lege in tali sensu accipienda, quem exhibet consuetudo rationalis, licet non præscripta.

1749. Si quæras, an quælibet consuetudo rationalis, & præscripta, habeat vim interpretationis authenticæ? Resp. si propriè loquamur, id habere solam consuetudinem juxta legem; hujus rationem dedimus n. 1641. Cæterum, quando L. *Nam Imperator, ff. de legib.* dicitur: *in ambiguitatibus, quæ ex legibus proficiuntur, consuetudinem, vel rerum perpetuo similiter judicatarum auctoritatem, vim legis obtinere debere*, de consuetudine legitime præscripta intelligendum est, juxta dicta in *precedentibus*.

1750. Præter hæc not. 1. ut consuetudo solum probabiliter interpretetur legem, sufficere consuetudinem tam antecedentem (nam leges frequenter secundum præexistentem consuetudinem conduntur, quin illi derogent, nisi hoc exprimant) quam consequentem; hoc enim, ut alibi diximus, intelligitur, quando dicitur leges firmari, *cum moribus utentium comprobantur*. Not. 2. arbitrium, in quem partes compromittunt, in casu, quo aliud habet lex, aliud con-

suetudo, debere dicere sententiam secundum legem, ubi consuetudo non est legitime præscripta; si secus, juxta consuetudinem, quia tunc per eam lex abrogata est; quod verum est, licet in cum compromisserint, ut sententiam dicat *secundum jura*; nam & consuetudo præscripta jus est.

Si quæras, an, & qualiter consuetudo possit abrogari? Resp. quod communis teneat, consuetudinem præexistentem abrogari posse alia consuetudine, priori contraria, si hæc rationalis sit, & legitime præscripta, sicut lex abrogari potest alia lege, prout colligitur ex L. *Pacta novissima, C. de pactis*; & L. 2. *C. de inoffic. dotibus*. Cum talis consuetudo recipiatur pro lege. Neque, ut detur consuetudo abrogans priorem, majus tempus exigit, quam decennium, quod sufficiebat, ut legitime induceretur illa. Not. autem. 1. consuetudinem generalem non abrogari per sequentem nisi generalem ei contrariam; si enim hæc duntaxat particularis sit, nimirum in uno duntaxat loco, vel certa communitate, pro hoc illam tollet; sed non pro aliis; cum non inducatur nisi usu & facto talis communitatis. Not. 2. sicut lex affirmativa, quæ obligat ad positionem actus, abrogatur consuetudine; seu frequentatis omissionibus; & negativa, quæ petit omissionem alicujus actus, consuetudine, seu frequentatis actionibus, & factis contrariis; sic cum proportionem dicendum, ubi consuetudo prior abrogatur per posteriorem; V. Azor p. 1. l. 5. c. 4. q. 7. Rebellum p. 1. l. 1. q. 5. nu. 23. & alii.

ARTICULUS V.

Qualiter probetur consuetudo?

1751. **R**esp. ubi consuetudo legalis non est notoria, regulariter probandam esse ab ipsam allegante, cum consistat in facto. Dixi *regulariter*; si enim respicit ordinem iudicij, aliunde nota esse debet iudici; quo tamen casu, si dubius esset, ipse teneretur se informare; cum hoc pertineat ad munus iudicis. Si autem dubium sit de sola qualitate consuetudinis, v. g. an sit rationalis, an honesta, an præscripta? hæc pertinent ad quæstionem juris